

از خدا جوییم توفیق ادب تاریخ آزمون: ۱۴۰۰/۲/۲۶

آموزش پرورش ناحیه دو رشت

دبیرستان دوره اول پروفیسور فضل الله رضا

آزمون درس زبان و ادبیات فارسی سال هفتم نیم سال دوم خرداد ماه سال ۱۴۰۰

نمی توانم های خود را

در چاله نا امید ها

دفن کنید.

نام و نام خانوادگی کلاس تعداد صفحه ۴ زمان : ۷۰ دقیقه

الف - بخش قلمروی فکری (۸ نمره)

* با توجه به ابیات زیر به پرسش های یک تا چهار پاسخ دهید.

به گفتار پیغمبرت راه جوی / دل از تیرگی ها بدین آب شوی
اگر چشم داری به دیگر سرای / به نزد و نبی و وصی گیر جای
براین زادم و هم بر این بگذرم / چنان دان که خاک پی حیدرم

۰/۵ نمره

۱- در بیت نخست مصراع دوم منظور شاعر از « آب » چیست ؟

۰/۵ نمره

۲- « چشم داشتن » کنایه از چیست ؟

۰/۵ نمره

۳- « حیدر » لقب کدام یک از امامان معصوم است؟

۰/۵ نمره

۴- منظور از « بگذرم » چیست ؟

۰/۵ نمره

۵- منظور شاعر از بیت زیر چیست ؟

۰/۵ نمره

آدم و نوح خلیل و موسی و عیسی / آمده مجموع در ضلال محمد (ص)

۶- با توجه به بیت « کنون، گر دست گیری ، جای آن هست / که گر دستم نگیری ، رفتم از دست » معنی کنایه های زیر بنویسید.

رفتم از دست :

دست گیری :

۰/۵ نمره

۷- با توجه به دو بیت زیر به پرسش های آن پاسخ دهید.

این درختانند همچون خاکیان / دست ها بر کرده اند از خاکدان

با زبان سبز و با دست دراز / از ضمیر خاک می گویند راز

« مولوی »

الف - منظور از « خاکیان » چه کسانی هستند ؟

ب - « دست ها بر کرده اند » کنایه از چیست ؟

صفحه دوم

- ۸- کدام یک از گزینه های جزء آداب و رفتار حضرت رسول اکرم (ص) نیست ؟
۰/۵ نمره
(۱) عیادت از بیماران ()
(۲) بیش از حد لزوم سخن نمی گفت ()
(۳) گذشت و مدارا برای کسانی که به حریم قانون تجاوز می کردند ()
(۴) دوری از تجمل ()

- ۹- منظور از جمله زیر چیست ؟
۰/۵ نمره
« ز نو کاران که خواهد کار بسیار »

- ۱۰- در کدام یک از گزینه های زیر، پیام این شعر دریافت نمی شود ؟
۰/۵ نمره
« خدا آن ملتی را سروری داد / که تقدیرش به دست خویش بنوشت »
(۱) انسان ها می توانند ، سر نوشت خود را تغییر دهند ()
(۲) انسان در تعیین سرنوشت خود ، هیچ نقشی ندارد ()
(۳) بزرگی و آقایی را باید از خداوند خواست ()
(۴) انسان در تعیین سرنوشت خود نقش دارد ()

- ۱۱- منظور از « دام » در جمله زیر چیست ؟
۰/۵ نمره
مندیش که دام هست یا نه / بر مردم چشم ، دیدن آموز

- ۱۲- در بیت « هم قصه نانموده دانی / هم نامه نا نوشته خوانی » منظور شاعر از قصه نانموده و نامه نا نوشته چیست ؟
۰/۵ نمره

- ۱۳- با توجه بیت « برنامده و گذشته بنیاد مکن / حالی خوش باش و عمر بر باد مکن » به دو سوال زیر پاسخ دهید.

- الف- منظور شاعر از « بنیاد مکن » چیست ؟
۰/۲۵ نمره
ب- منظور از « بر نامده » چیست ؟
۰/۲۵ نمره
۱۴- ابیات زیر را به زبان ساده و روان بنویسید.
الف- ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد
۱/۵ نمره

- ب- به دانش گرای و بدو شو بلند / چو خواهی که از بد نیابی گزند

ب- بخش قلمروی زبانی (۷ نمره)

- ۱- در جملات زیر نهاد و مفعول را مشخص نمایید؟ (مصراع نخست نهاد و مصراع دوم یک مفعول)
۰/۵ نمره
« من درد تو را ز دست آسان ندهم / دل بر نگنم ز دوست ، تا جان ندهم »
نهاد :
مفعول :
۲- زمان هر یک از فعل های مشخص شده را بنویسید.
۰/۵ نمره

الف- زهر هجری چشیده ام که می پرس
چشیده ام :
ب- پدرم می گوید : « قلب مهمان خانه نیست ». ؟
می گوید :

۳- بن ماضی و بن مضارع مصدر « خواستن » را بنویسید
۰/۵ نمره

۴- در عبارت زیر «مسند و مفعول» را مشخص کنید. ؟
در میان جمع، گشاده رو بود و در تنهایی، سیمایی محزون داشت .

مسند : مفعول :

۵- نوع ضمیر و نقش دستوری آن را بنویسید.
«گهم سر پنجه خونین شد، گهی سر»

۶- پسوند « گ » در هریک از واژه های زیر در چه مفهومی آمده اند ؟

لواشک : شاخک :

۷- نوع حذف فعل را در جملات زیر مشخص کنید. (لفظی - معنوی)
الف- گه از دیوار سنگ آمد گه از در

ب- دشمن دانا که غم جان بُود / بهتر از آن دوست که نادان بُود

۲/۵ نمره *با توجه به متن زیر به پرسش های زبانی آن پاسخ دهید.

*پروین اعتصامی اولین شعر هایش را در هفت یا هشت سالگی سروده است. بعضی از این شعر ها به اندازه ای زیبا، جالب و پر معنا هستند که خواننده را به شگفتی وا می دارند. پروین و سروده هایش آنقدر شگفت انگیز بودند که بزرگ ترین شاعران روزگار، او را تحسین و تشویق می کردند.

الف- فعل « وا می دارند » از چه مصدری گرفته شده است ؟

ب- مرجع ضمیر « شعر هایش » کدام واژه است ؟

پ- ساختار واژه « شگفت انگیز » را بنویسید. (ساده ، وندی ، مرکب و ...)

ج- در متن مورد نظر یک « متمم » مشخص کنید.

د- ساختار واژه « تشویق » ساده است یا غیر ساده ؟

ه- « شاعران روزگار » چه نوع ترکیبی است ؟

۱ نمره *واژه ها و اصطلاحات مشخص شده زیر را معنی کنید. (بارم هر واژه ۰/۲۵ نمره)

الف- در باغ و چمن چمیدن آموز
ب- خداوند « نمی توانم » را قرین رحمت کند.

ج- نگردد شاخک بی بن برومند
د- فرزندان ما ، پاره جگر ما هستند ،

پ- بخش قلمرو ادبی (۳ نمره)

- ۱- در کدام یک از ترکیبات زیر تشبیه دیده می شود ؟
(۱) شاهکار های هنری ایران () (۲) آتش غفلت () (۳) مفاهیم اسلامی () (۴) خدمات فرهنگی ()
نمره ۰/۲۵
- ۲- هریک از آثار ادبی زیر از کدام شخصیت های ادبی است ؟
ملخ شجاع : کویر :
نمره ۰/۵
- ۳- کدام شاعر قرن هفتم حقایق اسلامی و معانی لطیف قرآنی را در میان حکایاتی شیرین آورده اند ؟
نمره ۰/۲۵
- ۴- ارکان اصلی تشبیه را در جمله زیر مشخص کنید.
« کلاس شگفت انگیز طبیعت »
نمره ۰/۵
- ۵- در ترکیبات زیر « حسامیزی ، تشبیه و متناقض نما را معلوم سازید. (یک ترکیب اضافی است)
نور ایمان : خفتگان بیدار : نگاه سرد : ستم روزگار :
نمره ۰/۷۵
- ۶- در بیت زیر دو زیبایی سخن (= آرایه ادبی) مشخص کنید. (آرایه های اضافی و تکراری نمره منفی دارد.)
نمره ۰/۵
ای مست شبرو کیستی ؟ آیا مه من نیستی / گر نیستی پس چیستی ؟ ای همدم تنهای دل
- ۷- با توجه به موضوع متن در جای خالی واژه های مناسب قرار دهید.
نمره ۰/۲۵
الف- داستان نویسان ، با استفاده از تخیل و آوردن شخصیت های غیر انسان، ذهن ما را وا می دارند تا شبیه آنها را -
در جامعه و اطراف خود پیدا کنیم. به این نوع داستان ها می گویند.

(۲ نمره)

*سوالات چهار گزینه ای

- ۱- مفهوم حرف (را) با کدام یک از گزینه های زیر یکسان است ؟
(۱) زنگ تفریح را زنجره زد / باز هم در کلاس غوغا شد () (۲) ما را رها کنید از این رنج بی حساب ()
(۳) مرا در دام ها بسیار بستند () (۴) هجوم فتنانه های آسمانی / مرا آموخت علم زندگانی ()
- ۲- آرایه ادبی ترکیب (خنده گرم) با آرایه ادبی کدام یک از گزینه های زیر یکسان است ؟
(۱) بیدار زمانه () (۲) سخن لطیف () (۳) دریای محبت () (۴) حاضر غائب ()
- ۳- در کدام یک از گزینه های زیر تمام واژه های آن غیر ساده هستند ؟
(۱) مصاحبت ، اکتشاف ، خلبان () (۲) پوشه ، دفتر چه ، کلوچه () (۳) دشوار ، رها ، رستم () (۴) اسفندیار ، نار گل ، لبه ()
- ۴- آثار ماندگار سعدی با زمان تالیف کدام یک از شخصیت های زیر برابری دارد ؟
(۱) حافظ (۲) اقبال لاهوری (۳) مولانا (۴) پروین اعتصامی

به گونه ای زندگی کن تا برای گذشته ات، اشک نریزی !!

سر سبز و سر بلند باشید - راسخ نورد

